

громадянськості є базові підстави і дозрівають «необхідні передумови для подолання кризи ідентичності й наступної суспільної консолідації» [7]. Становлення громадянської компетентності й громадянської ідентичності майбутнього фахівця пов'язане із залученням його до основних цінностей вітчизняної й світової культури, що визначає громадянську самосвідомість та ідентичність.

Список використаної літератури

1. Бех І.Д. Психолого-педагогічні умови виховання у молоді громадянськості / І.Д. Бех// Громадянське виховання студентської молоді в умовах трансформації суспільства : [зб. наук, ст.: за матеріалами Всеукр. Наук.-практ. Семінару, (м. Черкаси, 19-21 травня 1998 р.)]. - С. 23-27.
2. Галактіонова І. Громадянська освіта як фактор впливу на формування політичної культури громадян України / І. Галактіонова// Магістеріум. - К.: Видання «Стилос», 2002. - Вип. 10 : Політичні студії. - С. 52-56.
3. Гнатюк В.М. Управління системою виховання учнів у позакласній роботі загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / В.М. Гнатюк. - К., 2000. - 142 с.
4. Актуальні проблеми виховної роботи з молоддю в технічному ВНЗ : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції, (21 червня 2007 р.) / гол. ред. В.М. Левченко). - Донбас, 2007. - 195 с. - (Друкується за рішенням Вченої ради Донбаської національної академії будівництва і архітектури).
5. Козлова О.Г. Керівництво громадянським вихованням студентської молоді : навч.-метод. Посібник / О.Г. Козлова, Т.В. Гребеник. - Суми : Університетська книга, 2011. - 188 с.
6. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української держави : проект // Освіта України. - 2000. - 9 серпня. - С. 6-7.
7. Руденко О.С. Профессиональная позиция преподавателя вуза как условия обеспечения качества его деятельности в образовательном процессе : автореф. дис. ... канд. пед. наук / О. С. Руденко. - СПб., 2006. - 21 с.
8. Сопівник І.В. Виховання громадянина в аграрному вищому навчальному закладі: навч.-метод. Посібник / І.В. Сопівник, В.П. Лисенко, Р.В. Сопівник; [ред. Л.О. Задорожна]. - К., 2007. -217 с.

Сергій Журавльов

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-КЕРАМІСТІВ

Оновлення всіх галузей життя в умовах ринкової економіки зумовлює посилену увагу вчених і педагогів-практиків до проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців, формування в них соціальної та трудової активності. Підготовка фахівців є такою галуззю соціальної сфери, де стійкий розвиток інноваційної діяльності має розглядатися як процес відтворення людського капіталу на розширеній та інноваційній основі, що, на думку багатьох західних економістів, дає більший прибуток державі та працедавцям, ніж використання матеріального

капіталу [2]. Механізми інноваційного розвитку сучасної вищої освіти ґрунтуються на концептуальних положеннях: культивування інтересу до нововведень; створення творчої атмосфери, соціокультурних та економічних умов для сприйняття і дієвості нововведень; накопичення інноваційних ідей у постійно діючих пошукових та експериментальних освітніх середовищах; інтеграція найбільш перспективних інноваційних проектів у реально діючі системи професійної підготовки [1; 3].

Особливо це стосується фахівців художньої сфери. Інновації в професійній освіті нині вважаються процесами творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищується стан досягнень структурних компонентів процесу технологізації навчання та креативного розвитку особистості кожного такого фахівця.

Серед технологій, що активно застосовуються в практиці підготовки художників-керамістів можна виділити традиційні та інноваційні, порівняльний аналіз яких дозволяє вченим визначати як позитивні, так і негативні сторони. До переваг традиційних технологій можна відносити: науковість (помилкових знань бути не може, можуть бути тільки неповні); організаційна чіткість педагогічного процесу, постійний спрямовуючий вплив особистості викладача; оптимальні витрати ресурсів при масовому навчанні; впорядкована, логічно структурована подача навчального матеріалу, орієнтація на розвиток пам'яті (запам'ятовування і відтворення); доступність; врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів; усвідомлення завдань і активність. Для художників-керамістів вагомим також є забезпечення можливостей індивідуального розвитку здібностей, побудови неповторного стилю предметно-практичної творчості.

Під інноваційними процесами в освіті розуміють виникнення, розвиток і проникнення в широку практику різнопланових нововведень, оскільки інновація – це не лише створення і впровадження нововведень, а й такі зміни, які мають визначальний характер, супроводжуються трансформаціями в різновидах діяльності, стилях мислення. Впровадження інновацій у процес професійної підготовки покликане забезпечити підвищення якості навчання майбутніх художників-керамістів або знизити витрати на досягнення звичних результатів фахової освіти.

При цьому важливо пам'ятати настанови вчених: інноваційна педагогічна діяльність полягає у розробці, поширенні чи застосуванні освітніх інновацій. Метою будь-якого нововведення є підвищення ефективності педагогічного процесу. Ступінь ефективності нововведення залежить від того, яких витрат потребує конкретне нововведення і як довго воно даватиме корисний ефект. Якщо через незначний час після впровадження нововведення актуальною буде проблема щодо освоєння нового, яке нейтралізує дію попереднього, то корисний ефект такого нововведення не може бути значним, а значить витрати на його впровадження виявляться невиправданими. Таким чином, ефективність нововведення залежить від досягнутого завдяки йому корисного ефекту, тривалості використання інноваційної технології, витрат на її впровадження [1, с. 60-65].

Значущою при цьому вчені й педагоги-практики вважають професіоналізацію викладача, його входження в інноваційний режим роботи, котрі неможливі без творчого самовизначення. У цьому провідну роль відіграють інноваційні пе-

дагогічні технології, що розглядаються не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування й застосування нового, а насамперед як відкритість. Такі педагогічні технології як основа мистецької педагогіки забезпечують умови розвитку кожної особистості, здійснення права майбутнього художника-кераміста на індивідуальний творчий внесок, особистісну ініціативу, свободу саморозвитку [1].

Дослідники тлумачать професійну підготовку художників-керамістів як комплексний, інтегрований процес, що охоплює суб'єктів, ідеї, способи організації діяльності й забезпечує результативність нововведень і традиційних аспектів творчості. При цьому до інновацій зараховують не лише створення нових творів, а й сутнісні зміни, які проявляються у новому способі діяльності, стилі мислення й художнього формування. У цьому контексті вважають інноваційним усе те, що перетворює характер навчання стосовно його цільової орієнтації, взаємодії викладача і студентів, їхньої позиції в навчальному процесі та професійному саморозвитку.

У зазначеному контексті особливо вирізняємо наукове обґрунтування творчого методу художника як складного, внутрішньо організованого, цілісного культурно-історичного явища, процесу філософського, соціального, ідеологічного, світоглядного, загальнокультурного осмислення, виявлення комплексу проблем для розв'язання конкретного фахового завдання, що є своєрідним інструментарієм пізнання та відображення реальної дійсності, творчим процесом моделювання, способом реалізації людських потреб при формуванні художньо-предметного середовища, який детермінується високими професійними якостями – знаннями та вміннями, майстерністю, креативністю мислення, інтелектом та особистісними морально-вольовими якостями фахівця. Учені підкреслюють першорядність саме ірраціонального «методу художника» у активній взаємодії зі світом, сумі різноманітних знань, прийомів, способів роботи, що склалася в результаті довготривалого закономірного розвитку мистецтва, яке містить систему принципів художньо-образного відображення реальної дійсності засобами емоційно-психологічної виразності, індивідуальності авторської манери [3]. Проте не менш важливою в підготовці художника-кераміста вважається раціональну сторону образотворчої діяльності фахівця – «метод інженера» при об'єктивному розгляді проблеми, узагальненні множини факторів, відборі оптимальних рішень, «метод ученого» при науковому зіставленні пріоритетів за принципом аналіз-оцінка-синтез та новітня, четверта синтезувальна складова – «філософсько-світоглядний метод» в осмисленні цілей та принципів творчості стосовно матеріальних потреб та духовних цінностей людини.

Специфіка інноваційної діяльності проявляється у креативному володінні фахівцем знаннями та алгоритмами розумових і практичних дій у сфері художньої композиції, необхідними для ефективного здійснення виробничих функцій, а також творчому комбінувannya цих професійних чинників на шляху ефективного вирішення поставленої проблеми. Це призводить до висновку про необхідність здійснення освітнього процесу підготовки майбутніх художників-керамістів інтегровано, поєднуючи всі художні технології пізнання в цілісну сукупність універсалій, особистісних значень і смислів власної творчості. Таким чином, аналіз інноваційних аспектів підготовки майбутніх фахівців з позицій

категорій діяльності та творчості дає змогу виокремити такі важливі ознаки: наявність етапів творчого пошуку, єдність інтуїтивного та логічного у професійній художній діяльності, композиційний (синтетичний) характер професійних дій при розв'язанні комплексу виробничих завдань. Підкреслюємо: сучасний фахівець потребує різнопланової художньо-естетичної підготовки: знати основи естетики, філософії та психології мистецтва, демонструвати культурологічну й мистецтвознавчу ерудованість, розуміти закономірності створення художнього образу, мати розвинені здібності художнього сприйняття і просторового мислення, володіти достатніми художньо-графічними вміннями, вільно спілкуватися на професійні теми.

У інноваційно зорієнтованому процесі професійної підготовки художників-керамістів особливо значущим є ефективне формування індивідуальної манери професійно-художньої діяльності, що надаватиме можливість фахівцеві адекватно оцінювати естетичні характеристики навколишньої дійсності, розуміти культурологічне підґрунтя професійних ситуацій, моделювати професійну поведінку при досягненні балансу між своїми потребами, принципами, мотивами, інтересами та вимогами соціуму, уможливить їхнє самовизначення в активізації пізнавальних, емоційних і вольових процесів безперервного розвитку особистості.

Отже, інноваційність педагогічного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців має забезпечувати інтегроване засвоєння навчального матеріалу, зменшувати час на вирішення стандартних та допомагають знайти розв'язки нестандартних завдань, стимулювати творчий потенціал, підвищувати рівень загальної і художньої культури та створювати умови для повноцінного розкриття кожного художника-кераміста як особистості.

Список використаної літератури

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Лукин Г. И. Становление и развитие государственных инновационных образовательных учреждений // Менеджмент в образовании. – 2004. – №1. – С. 48-55.
3. Кайдановська О. О. Образотворча підготовка архітекторів у вищому навчальному закладі: монографія // Олена Олександрівна Кайдановська. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2013. – 368 с.

Вячеслав Волоський

РОЗШИРЕННЯ АВТОНОМІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВНЗ У РАМКАХ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВИЩУ ОСВІТУ”

Сьогодні однією з основних проблем реформування національної системи вищої освіти є визначення форм і меж автономії вищих навчальних закладів, оскільки автономізація покликана забезпечити ефективне функціонування ВНЗ.

Коли функції управління закладами вищої освіти зосереджуються в державних установах, відбувається жорстка уніфікація підготовки фахівців, що, в свою чергу, звужує їхні професійні горизонти, а також зменшує гнучкість реагування